

POZNAŃSKIE TOWARZYSTWO PRZYJACIÓŁ NAUK
WYDZIAŁ FILOLOGICZNO-FILOZOFICZNY
PRACE KOMISJI JĘZYKOZNAWCZEJ
TOM 63

Agnieszka Motyl

NORMALIZACJA FLEKSJI WERBALNEJ
W ZAKRESIE KATEGORII CZASU
W DOBIE ŚREDNIOPOLSKIEJ

Poznań 2014

Spis treści

Wstęp	9
CZĘŚĆ I. PODSTAWY TEORETYCZNE BADAŃ.	17
1. Ustalenia terminologiczne	17
1.1. Norma i normalizacja	17
1.2. Wariant i wariantywność	19
1.3. Polszczyzna literacka i jej regionalne odmianki	21
2. Metodologia badań	23
2.1. Metoda przekrojów synchronicznych Ireny Bajerowej	23
2.2. Perspektywa paraleli	25
2.3. Językoznawstwo statystyczne	26
2.4. Założenia pracy w świetle przyjętej metodologii	27
CZĘŚĆ II. ANALIZA MATERIAŁU.	33
1. Czas teraźniejszy i przyszły prosty	34
1.1. Rywalizacja końcówek <i>-m</i> i <i>-my</i>	34
Zasób materiału	35
Opis ogólny	35
Różnice w odmiankach regionalnych	39
Użycie wariantów przez drukarnie	42
Stan wariantywności w poszczególnych źródłach	45
Podsumowanie	53
1.2. Rywalizacja <i>-imy</i> (<i>-ymy</i>) i <i>-emy</i> w koniugacji IV; rozszerzanie się <i>-emy</i> ..	54
Zasób materiału	55
Opis ogólny	55
Różnice w odmiankach regionalnych	59
Użycie wariantów przez drukarnie	62
Stan wariantywności w poszczególnych źródłach	65
Podsumowanie	73
1.3. Rywalizacja form klasy IV i IA w czasownikach koniugacji III typu <i>dawać, stawać, poznawać</i>	74
Zasób materiału	74

Opis ogólny	74
Różnice w odmiankach regionalnych	82
Użycie wariantów przez drukarnie	85
Stan wariantowości w poszczególnych źródłach	89
Podsumowanie	103
1.4. Przesunięcia czasowników z koniugacji IA do koniugacji II	104
Zasób materiału	106
Opis ogólny	106
Różnice w odmiankach regionalnych	113
Użycie wariantów przez drukarnie	117
Stan wariantowości w poszczególnych źródłach	120
Podsumowanie	126
1.5. Wyrównania w temacie czasowników koniugacji I	126
Zasób materiału	128
Opis ogólny	128
Różnice w odmiankach regionalnych	135
Użycie wariantów przez drukarnie	138
Stan wariantowości w poszczególnych źródłach	139
Podsumowanie	146
1.6. Rozprzestrzenianie się form syntetycznych <i>jestem, jesteś, jesteśmy, jesteście</i>	147
Zasób materiału	148
Opis ogólny	148
Różnice w odmiankach regionalnych	154
Użycie wariantów przez drukarnie	157
Stan wariantowości w poszczególnych źródłach	159
Podsumowanie	167
1.7. Ekspansja i zanikanie form zakończonych na <i>-chmy</i> w 1. os. plur. czasu teraźniejszego czasownika <i>być</i>	167
Zasób materiału	168
Opis ogólny	168
Różnice w odmiankach regionalnych	170
Użycie wariantów przez drukarnie	171
Stan wariantowości w poszczególnych źródłach	173
Podsumowanie	176
1.8. Wnioski	177
2. Czasy przeszłe	181
2.1. Szyk czasu przeszłego	181
Zasób materiału	183
Opis ogólny	183
Różnice w odmiankach regionalnych	186
Użycie wariantów przez drukarnie	188
Stan wariantowości w poszczególnych źródłach	191
Podsumowanie	200
2.2. Ewolucja form zakończonych na <i>-chmy</i> w 1. os. plur. czasu przeszłego	201
Zasób materiału	202

Opis ogólny	202
Różnice w odmiankach regionalnych	204
Użycie wariantów przez drukarnie	205
Stan wariantywności w poszczególnych źródłach	208
Podsumowanie	214
2.3. Słabnięcie żywotności czasu zaprzeszłego	214
Zasób materiału	215
Opis ogólny	215
Różnice w odmiankach regionalnych	217
Użycie wariantów przez drukarnie	218
Stan wariantywności w poszczególnych źródłach	220
Podsumowanie	225
2.4. Łączliwość enklityki werbalnej w czasie zaprzeszłym	225
Zasób materiału	226
Opis ogólny	226
Różnice w odmiankach regionalnych	228
Użycie wariantów przez drukarnie	229
Stan wariantywności w poszczególnych źródłach	231
Podsumowanie	234
2.5. Szyk członów czasu zaprzeszłego	235
Zasób materiału	236
Opis ogólny	236
Różnice w odmiankach regionalnych	241
Użycie wariantów przez drukarnie	243
Stan wariantywności w poszczególnych źródłach	247
Podsumowanie	255
2.6. Wnioski	255
3. Czas przyszły złożony	258
3.1. Rozszerzanie się form z bezokolicznikiem i słowem posiłkowym w prepozycji	258
Zasób materiału	261
Opis ogólny	261
Różnice w odmiankach regionalnych	274
Użycie wariantów przez drukarnie	278
Stan wariantywności w poszczególnych źródłach	284
Podsumowanie	293
3.2. Wnioski	295
4. Zróżnicowanie regionalne procesów normalizacyjnych	296
CZĘŚĆ III. ZAKOŃCZENIE	299
Wykaz źródeł i ich skróty	311
Bibliografia	313
Spis tabel	318
Spis wykresów	322